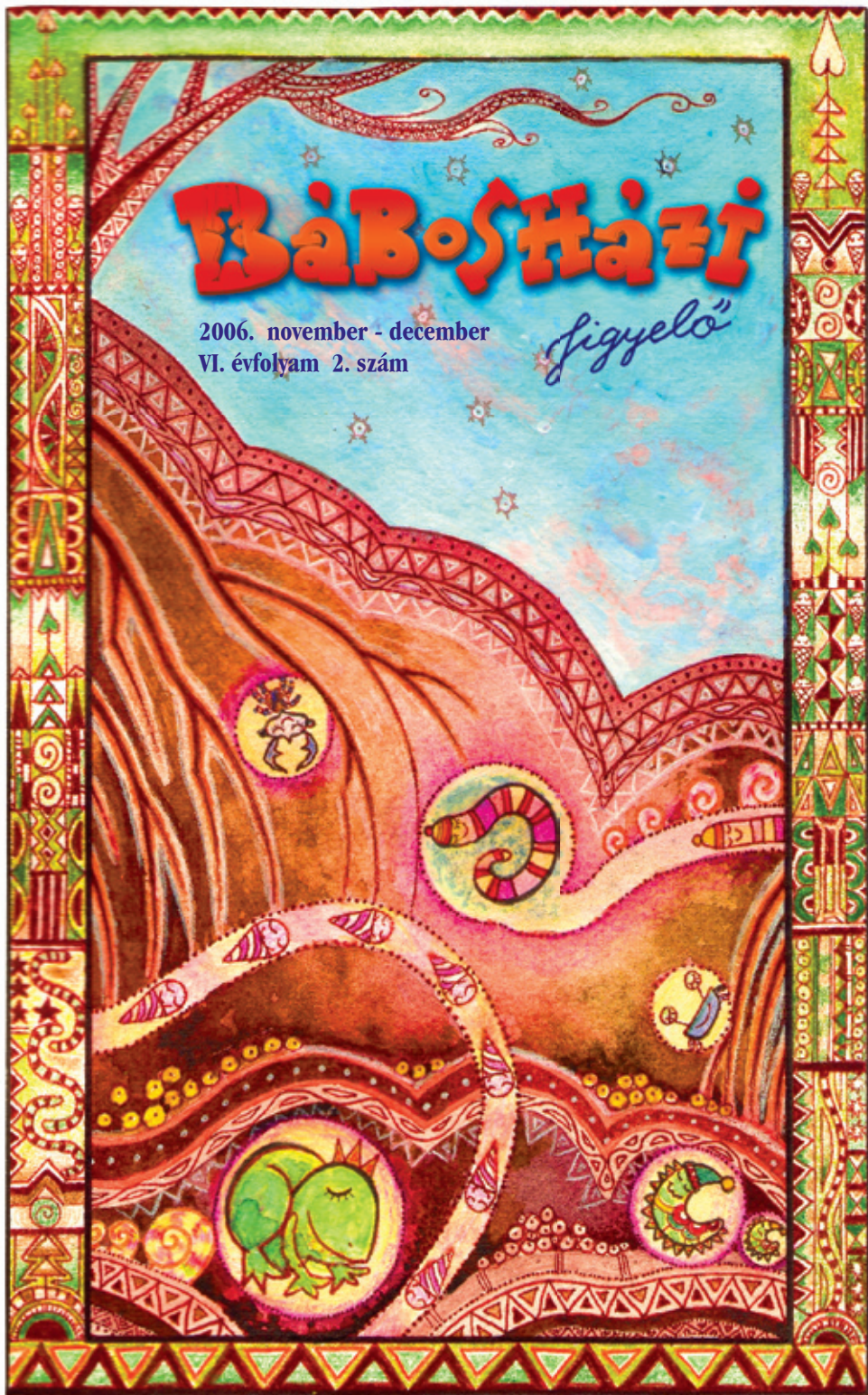

Bábosházi

2006. november - december
VI. évfolyam 2. szám

figyelő

Tartalom

Fanfár.....	1
Kristálygömb.....	2
Varázsceruza.....	5
Rügyfakadás Tündé kertben.....	6
Meseország vándorai.....	8
Figurafaggató.....	10
Terülj, terülj, asztalkám!.....	13
Túl az Óperencián.....	17
Szezám, tárulj!.....	20
Játszóházi lámpás.....	22
Gyöngykagyló.....	26
Soroló.....	28
Kaláris.....	31
Hetednapj játékok.....	35
Bábos-házi-rend.....	37

BOZINA
ANIKÓ
* BABSZI'NHÁZ *

Fanfár

A farkasról, juhokról és komendorokról

„A juhek és farkasok erősen hadakozának egymással, és egyik rész sem engede a másiknak. Sokan valának pedig a juhek, kiknek sok segítségök is vala, mert mellettük támadának a kosok és a bakok, de kiváltképpen a komendorok. És annyira lón a dolog, hogy minden ember azt ítélné, hogy a juhoknál lenne a győzelem. A farkasok ez okért elküldék követüket a bárányokhoz, hogy békességet szereznének. Békesség és frigy (megegyezés) lón köztek, megerősítettvén ez okkal, hogy mindenik rész túsul adná a legjobb barátait. Az együgyű juhek ez okért túsul odaadák a komendorokat, az ő őrizőiket. És a farkasok adának a juhoknak az ő farkaskölykeiket. És ekképpen megerősítették a frigy közöttük. Kevés idő múlva a farkaskölykök sivalkodni és ordítani kezdének. Ezt hallván a farkasok, a juhokhoz jövének, vádolván őket, hogy megszegték volna a frigyét a farkaskölyköken. És reájok rohanván, megszágtatták őket kegyetlenül. És nem lón, ki mellettük támadna, mert ő maguk a jó komendorokat kézbe adták vala, és nem lón, ki megvína és tusakodnék érettük.

E fabula arra int, hogy ki-ki mind eszes legyen, és álnokságtól megoltalmazza magát. És az ő emberi társaságába meg segítse oltalmazni az egyenességet. Mert addig, míg az egyenesség vagyon valamely társaság avagy nemzetség között, addig az ellenség nemigen árthat, és kárt nem tehet. De mihelyt az egyenetlenség férközhetik be, ottan kész a kár és a veszedelem. Kiváltképpen, mikoron az emberek háládatlanok, és jeles előttek járó embereknek munkájukat nem becsülik. De mi tanuljunk észet és bölcsességet e fabulából.”

A nagy magyar mesemondók egyikének, Heltai Gáspárnak a tollából való a fenti írás, melyen érdemes elgondolkodni kicsiknek és nagyoknak napjainkban is. Heltai történeteiből kötöttünk Nektek egy csokorravalót, s már javában folynak az előadás előkészületei Bábosházunkban. Elvárunk hát Benneteket az újesztendőben az *Egy farkasról és egy rókárról* című előadásunkra, hogy együtt tanuljunk észet és bölcsességet...

Asbóth Anikó

Kristálygömb

Forog a kristálygömb, belsejében iránytű pörög: bármerre is mutat, azon az égtájon biztosan megfordultak már a Vojtina bábosai. Lassan lecsendesedik a forgás, és délnyugat felől gomolygó emlékfelhők közelednek hozzánk múltidéző gömbünk segítségével...

Franciaország, Nantes, 1987.

Történt egyszer, nagyon régen, 'kilencszáznyolcvanhét közelében, hogy Kazincbarcika városában, még hozzá egy fesztiválon három „deli legény” bővülte el a közönséget. Nyakigláb, Csupaháj meg Málészáj – ez volt a nevük, és ez volt a címe annak az előadásnak is, amivel mi, a Vojtina bábegyüttes tagjai akkora tapsot kaptunk, hogy az még a Népművelési Intézetig is elhallatszott.

Nyakigláb, Csupaháj meg Málészáj

(A dolog érdekessége az, hogy Magyarországon csak ez egyszer játszottuk az előadást!) Tömörly Márta, kedves bábos harcostársunk abban az időben ott dolgozott, és az ő segítségével „kijánlottak” bennünket a franciaországi Nantes-ba egy nemzetközi fesztiválra.

Vendéglátónk, Jean Goulez

Igaz, irodalmi színpadot kellett volna kiküldeni, de a mi óriásbábos előadásunk olyan friss és újszerű volt, hogy megkockáztatták. Jött egy francia fiatalember, megnézett bennünket, és tetszettünk neki.

Aztán jött az édesapja, ő is megnézett bennünket – és tetszettünk neki. Meg ő is nekünk. Ezt az örökvidám, bohókás, pergő beszédű bretagne-it (Bretagne a vidék neve, ahová Nantes-t a Jóisten lerakta) Jean Goulez-nak hívták, és ő lett a mi Jeanie Papink: vendéglátónk, pártfogónk és barátunk.

Szóval, '87 nyarán irány Nantes! A csapat: Tömörly Márti, Szász Zsolt, Varga Orsi, Asbóth Anikó, Mohos Peti, Szabó Tibi és jómagam.

Két autóval vágtunk neki az útnak, egy BMW-vel és egy Skoda mikrobuszal. Már az első napon eltört a BMW slusszkulcsa. A Skoda több vizet fogyasztott 100 kilométeren, mint benzint, aztán eltűnt az alapjárat, leesett a dinamó – az autó teljesen megadta magát. A tervezett két nap helyett öt nap alatt értünk Nantes-ba – BMW-húzta Skodával. Szegény Jeanie Papi három napig ugrásra készen, pizsamában és ballonkabátban aludt, így érthető volt kitoró öröme, amivel megérkezésünket fogadta. Egy csodálatos hónapot töltöttünk Franciaországban, véget nem érő nyaralásnak tűnt az egész. Lubickolás az óceánban, kirándulások Párizsba, Mount Saint Michel szigetére, meg hosszú-hosszú lakomák egymás után.

A nantes-i közönség előtt

Azért dolgoztunk is: játszottunk Nantes-ban és környékén, s felléptünk a Nantes-i Folklor Világtalálkozón. Sikere volt Csupahájnak, Nyakiglábnak és Málészájnak a nem teljesen tökéletes francia kiejtésünk ellenére is. Papinak ajándékoztuk a Vojtina-figurát, ezzel köszönve meg neki és a barátainak a szíves vendéglátást. A hazaút sem ígérkezett kevésbé viszontagságosnak, de azt mondtuk, legfőljebb visszajövünk, ha lerobbannak az autók. . .

Megyeri Béla

Franciaország, Nantes, 2002.

...és visszamentünk. Igaz, nem közvetlenül az indulás után, hanem 15 évvel később. Addig jöttek-mentek a karácsonyi és húsvéti képeslapok Franciahon és Magyarország között, mígnem Monsigneur Jean ('Jean úr') és barátai a „L' Accord” ('Egyetértés') nevű kulturális egyesületben úgy gondolták, ideje volna újra találkozni, egyúttal egy újabb bábelőadással meglepni Nantes aprónépét. Így hát bőszen elkezdtük tanulni *A három kismalac és a farkas* című előadásunkat franciául, annyi okozott fejtörést csupán, hogy miként rőfög a franciák nyelvén a malac, mert az *ui* ezen a nyelven kiejtve azt jelenti: 'igen' . . .

Újra irány Nantes, a csapat: Asbóth Anikó, Szabó Tibi, Reschofsky Gyuri, Megyeri Béla, Sörös Rozka, Ágh Andris, Fagyal Ági (a tolmácsunk) és Papp Melinda, azaz a krónikás. Három nap oda, három nap vissza – természetesen végigolvastam az utat, szándékosan jó vastag könyveket vittem magammal! S milyen érdekes: épp három hetet töltöttünk Franciaországban. Mesei szám – mi is mesésen éreztük magunkat! Először is: olyan szeretettel fogadott bennünket Jean és felesége, Christine,

Jean és Christine

meg a nagyhangú Annick, a Holle anyóhoz hasonlító Mimi, a mókás Jean-Charles és a tündéri Nadine, hogy két perc alatt otthon éreztük magunkat. Zöldellő erdőre nyíltak a szobáink ablakai, egy kastélyban kaptunk finomabbnál finomabb reggeliket s ebédeket, vacsoráinkat pedig Papi barátainál költöttük el – minden nap új helyeken új emberekkel találkozva. Bebizonyosodott, hogy sok jó ember kis helyen is megérteti magát kézzel-lábbal, és hogy Reschofsky Gyuri gitárja elengedhetetlen feltétele a különböző nemzetek baráti kapcsolatának.

Örömmel Jean kertjében

A farkas 14 alkalommal maradt alul a kismalacokkal szemben: sem a Nantes környéki óvodákban, sem a tengerparti művelődési házakban, sem a nyári táborokban nem tudott jóllakni malacpecsenyével.

A franciául rőfögő kismalacok

Mi ezzel szemben néhány kilóval gyarapodtunk. Minden egyes helyen, ahol jártunk – Mount Saint Micheltől St. Nazaire-on át Párizsig –, helyi különlegességeket ettünk és ittunk: feketekagylót és osztrigát, ratatouille-t (ez a francia lecsó) és almatortát, vadnyulat és crepes-t (palacsinta), ánizslikórt, zöldcitromos fagyit és sajtot, ez utóbbit minden mennyiségben és fajtában. Amikor hazaindultunk, a barátok szívmenelgető szavakkal búcsúztattak bennünket.

S hogy az ottani jó dolgok itthon is velünk legyenek, fényképeket készítettünk, kicsi bicskát meg kulcstartót vásároltunk az Eiffel-torony tövében, és bort meg sajtot – mint Franciaország legjelesebb termékeit – hoztunk az itthonmaradóknak.

Egyetlen dologról feledkeztünk meg csak: hogy a sajtok három napi utazás után még a hűtőskámban is jelzik jelenlétüket a szagukkal! Béla, Rozka és jómagam a hazaúton Hortobágy környékén úgy döntöttünk: mi inkább begyalogolunk Debrecenig, de tovább egy perctet sem töltünk az ajándékba hozott camambert sajtok társaságában. Aztán végül is szerencsésen hazaértünk – együtt...

Papp Melinda

Varázsceruza

Weöres Sándor:
Újévi köszöntő

*Pulyka melle, malac körme
liba lába, csőre –
Mit kívánjak mindnyájunknak
az új esztendőre?*

*Tiszta ötös bizonyítványt,
tisztá nyakat, mancsot
nyárra labdát, fürdőruhát,
télre jó bakancsot.*

*Tavasza sok rigófüttyöt,
bóvirág barangját,
ősze fehérr új kenyeret,
diót, szőlőt, almát.*

*Hétköznapra erőt, munkát,
ünnepre parádét,
kéményfüstbe disznósonkát,
zsebbe csokoládét.*

*Trombitázó, barsonázó,
gurgulázó gégét,
vedd az éneket a szádba,
ne ceruza végét.*

*A fiúknak pléb barisnyát,
ördögőr nadrágot,
a lányoknak tűt és cernát,
ha mégis kívásvott.*

*Teljék be a kívánságunk,
mint vízzel a teknő,
mint negyvennyolc kecske lába
százkilencvenkettő.*

Kedves Gyerekek!

Sokszor bátorítottunk már Benneteket rajzolásra, festésre, tervezésre. Igyekeztünk olyan feladatokat adni Nektek kifogyhatatlan ötlettársolyunkból, ami ujjakat csiklandozva arra sarkall Titeket, hogy elővegýétek fiókotok csodavilágot teremtő lakóit: ceruzakapítányokat, zsírkrétavitézeket, festékhuszárokat. Ezúttal is egy különleges célért állhatnak csatasorba rajzeszközeitek. Ha elolvastátok Weöres Sándor Újévi köszöntő című versét, gondolatok arra, hogy e vidámsággal, újévi jókívánságokkal teli vers mellett a Vojtina sajtó verseskötetében egy üres lap árválkodik. Arra vár egy egész esztendeje, hogy valaki képekbe öntse a vers szereplőit, tárgyait, s egyáltalán az óvábúcsúztatást és az újévköszöntést. Ugye, nem hagyjátok, hogy a rajzaitok nélkül érjen véget ez az év? Fogjátok hadra hát a ceruzát és zsírkrétát, az ecsetet és a festéket, és bátran induljatok velük a papír ellen! Műveiteket – amik a Gyerköcfolyosón pompáznak majd – Asbóth Anikó, Szabó Tibor és Reschofsky György fogja alaposan szemügyre venni. A legötletesebb alkotások díjazottjainak jutalma egy-egy családi belépő a 2006. december 29-i Vitéz Kukoricza János históriájá-ra, az ösztendő utolsó bábélőadására.

A rajzok beküldési határideje:

2006. december 11.

Rajzaitok hátoldalára ne felejtsetek el felírni neveteket, életkorotokat, lakcímeteket és otthoni telefonszámotokat!

Rügyfakada's Sünderkertben

A meséket termő kert csendjét macskanyávogás, báránybégetés és szarkacserregés veri fel. Hogy kerül ide ez a sok-sok állat? Elmondanák ők örömmel nekünk, csakhogy nincs a bábszínházban ember, aki lefordítaná embernyelvre a szavaikat. Még nincs - de 2006. november 29-től a Játékszínházban várja a kíváncsiakat *Az állatok nyelvén tudó juhász*, aki egy mulatságos, de tanulságos mesében osztja meg Veletek tudományát. Addig is Láposi Terkát, a mese egyik „terelgetőjét” faggatjuk eme csodás képességű ember története felől.

Az állatok nyelvén tudó juhász

„Hosszú-hosszú ideje kedves szívemnek ez a mese. Háromféle változatban is ismerem: egy karcsai, egy zagvarónai és egy Illyés Gyula által gyűjtött formában, de a leglényegesebb szereplők és történések mindegyikben közösek.

Van egy emberhősünk, a születésétől fogva a világ titkaira nyitott, érzékeny juhász, egy férfiember, aki az állatokkal mesterségén túl is különleges kapcsolatban áll. Egy napon, amikor juhait őrzi az erdőben, meglát egy nagy tüzet, benne egy sírdogáló kígyót. A kígyó kérve kéri őt, hogy mentse meg az életét, és jótettét jóval hálálja majd meg édesapja, a kígyók királya. A juhász úgy is tesz, s a megmentett állattal alászállnak a föld alá, ahol a kígyók birodalmának ura hálából egy kívánságát teljesíti a juhásznak.

A férfi nagyon szeretné érteni az állatok nyelvét, s meg is kapja ezt a képességet azzal

a feltétellel, hogy senkinek nem árulhatja el, honnan e tudás, mert meghal. (Milyen érdekes, hogy valójában már a kívánság előtt is volt ilyen tudása, hiszen megértette a tűzben síró kígyó kérését!) A hazaúton kincset őrző szarkák szavát hallja meg egy fa mellett újonnan szerzett képessége segítségével, s a kincset magához véve már nem szegény emberként tér haza.

Megnősül, boldogan él feleségével, míg annak fel nem tűnik, hogy az ura érti az állatok nyelvét. Addig-addig faggatja az embert – még ha tudja is, hogy a titok elárulása mivel jár –, míg a juhász beadja a derekát. Koporsóba fekke készül a halálra és a titok elárulására, mígnem a kakaskája szavaiból (aki egy egész udvarnyi tyúkknak képes parancsolni, a juhász meg egyetlen asszonyt nem tud fegyelmezni) rá nem döbben, hogy mit kell tennie. Felpattan, elnászpángolja a feleségét, aztán hogy rend lett végre a portán, boldogan élnek, míg a világ világ.

A Játzósínházban az óvodásokkal együtt indulnánk el a mesébe úgy, hogy a gyerekek maguk is játszanának velünk. Gyönyörű, batikolt függönyökből, textilekből alakulnak ki a szemünk előtt a mese helyszínei (erdő, ház, föld alatti világ), aztán megeremtjük együtt a bennük lakó élőlényeket, s ezután kezdődhet a játék. A mesében szereplő állatok (szarka, kígyó, macska, farkas, kutya, bárány, ló, kakas) mind egy-egy tulajdonság, viselkedési forma megtestesítői, amik a juhász számára a saját, emberi életére és kapcsolataira vonatkozóan lesznek tanulságosak. Az öreg macska lopni tanítja a kismacskát, a hűtlen kutyák odaadnák gazdájuk bárányait a farkasnak, a hűséges Bodri kutya (neki van neve egyedül!) védi a juhász értékeit – ezek köztünk, emberek között is így működnek, és a gyerekek a játékban ki is próbálhatják, milyen „kutyának” vagy „macskának” lenni. A bábok épp ezért szintén emberi léptékűek

lesznek: óriásbábhhoz hasonlóan alakítjuk ki magunkból mi, játékosok a mese állatszereplőit. Alkotó- és játszótársaim Sörös Rozka, Barkó Réka, Magi Krisztina és Asbóth Anikó – a lányokkal korábban már egy kézműves foglalkozáson is „kóstolgattuk” *Az állatok nyelvén tudó juhász* történetét, ezúttal teljesen játékos, dramatikus formában képzeljük el. A díszletek és bábok megformálásában Bodor Judit tervező a társunk, s mivel élő zenét, dalokat, mondókákat is szeretnénk, ehhez Arany Zoltánt, a Lúdvérc zenekar muzikusát hívtuk segítségül.

Fontos kérdése számomra ennek a mesének az is, hogy vajon az állatok szeretik-e az embert? Remélem, a játék során a gyerekekkel együtt mi magunk is találunk erre a kérdésre választ.”

Láposi Terka gondolatait lejegyezte:
Papp Melinda

Meseország vándorai

Mióta világ a világ, a mesék birodalmának kanyargós útjait róvó vándorok zsebében ott lapul egy térkép. Zöld színnel van rajta bekarikázva Debrecen, s kicsi madárfészekkel jelölve a Vojtina Bábszínház. Az utazó ember számára ez azt jelzi, hogy ezen a helyen meleg szívvel és jó szóval várják a betérőt. Ha kedve tartja, el is időzhet minálunk, mesélhet nekünk – és velünk...

HAJDÚ PÉTER

Tűzoltó, katona és vadakat terelő juhász nem akart lenni a kisiú, aki 1965-ben Egerben látta meg a napvilágot. Régész, repülőgép- vagy motorszerelő meg békákat boncoló kutató annál inkább.

Valami igazán izgalmasra vágyott folyton, s ezt hol az Eger környéki elhagyott kertekben, pincékben kereste a barátaival, hol a házuk mellett épülő lakótelep félkész házai között karbidgyűjtés és robbantás közben (*karbid = fém- és szén- tartalmazó kő*), hol meg a vasúti sínek mentén – amitől Hajdú anyukának a hideg futkározott a hátán. A menetrend szerinti vonatdobálás, sorompóra csimpaszkodás és bakter elől szaladás szintén a kedvenc elfoglaltságai közé tartozott. Amikor Péter Fehérgyarmaton nyaralt a nagyszülőknél, ott legalább valami „normális” dolgot, színházat csinált. Almásládákból épített színpadot, a padláson talált ócska ruhákból lettek a jelmezek, két fonott, megszámozott fotelből pedig a nézőtér. Jegyet is kapott a két néző, a nagymama és a nagynéni, akik az „előadás” alatt végig azon aggódtak, hogy mit fognak szólni a népek, akik az utcáról pont ráláttak a kis háziszínházra.

Az általános iskola színjátszó körében a kisiú verset mondott és játszott,

majd a Dobó Gimnázium irodalmi színpadának tagjaként már nem is igen érdekelte más.

(Átmeneti lángolása az elektroműszerészet és a rádióamatőrködés iránt alulmaradt a színjátszással szemben.) Nyári színjátékos táborozások és a tanárképző főiskola színkörének látogatása után az érettségit a színművészeti főiskolai felvételi követte: az érettségi sikerült, a felvételi vizsga nem. Sebaj, ez nem lehet akadály!

Hajdú Péter levelét megírta, hármat is: Debrecenbe, Kecskemétre és Szolnokra, az ottani színházakba jelentkezett. Debrecenből jött is rögvest a válasz, és egy meghallgatás után csoportos szereplőként a színház tagja lett.

Egy ideig a Pinczés István által vezetett Debreceni Színjátszó Stúdióba is járt, majd 1990 körül olyan társakra és barátokra lelt a Csokonai Színházban Jámbor József és Szinovál Gyula személyében, akik a mai napig meghatározóak az életében. Együtt hozták létre a Szép Színház nevet viselő társulást, melyben a színházi munkáik mellett (akkoriban nem volt túl sok) olyan gyermek- és felnőttelőadásokat hoztak létre, amikben megmutathatták, mire képesek. (*Csizmás Kandúr, Lúdas Matyi, Antigóné, Mizantróp, stb.*) Ezekkel az előadásokkal (no meg a Bugyborék Trió nevű, irodalmi kabarét játszó hármassukkal) bejárták az országot, és időközben az egykori egri kisfiúból felnőtt debreceni színész lett. Szinte minden este színpadon állt, számos alakot öltött estéről estére, de a legkedvesebb szerepeiként a *Komámasszony, hol a stukker?* K. Müllerét, a *Padlás Lámpását* (bár azt „örökölte”), a *Bolha a fülben*

Camille-ját vagy a *Domb* Bartlettjét tartja számon, valamint a Szép Színház *Antigóné* című előadásában Kreón királyt. Színészi alakításait a neki ítelt díjakkal is elismerték (*Thalia Nyakkendő* 2002-ben, *Komisszár János díja* 2004-ben, *Kortárs Művészeti Díj* 2005-ben). Nemcsak a színpadon töltött sok időt, hanem hang- és televíziós stúdiókban is: reklámokban, tévéjátékokban, meselemezeken és játékfilmek szinkronhangjaként is fülünkbe cseng a hangja. (Szinkronizálással jelenleg is foglalkozik, a nagyváradi Zone Stúdió megbízásából.)

A Vojtina Bábszínházba korábban két fiával járt, akik azóta „kinőtték” a bábelőadásokat, Péter viszont „belenőtt”. Több mint húsz év után 2006-ban fájó szívvel vált meg a Csokonai Színháztól, de mivel gyerekkorától a kihívást kereste, hát belecsapott: ez év szeptemberétől bábszínészként próbálja ki magát.

Az évad első bemutatójában, az *Álomjáró testvérek*-ben rögtön királlyá is választották: minden mesék királyaként láthatta őt a közönség a bábszínházban. Ebben a mesében egy testvérpár indul útnak álmában a mesék birodalmába.

Hajdú Péternek, Meseország királyának is van egy álma: egy erdő közepén, egy tisztáson, ahol egy patakocska is folyik, áll egy öreg ház. Kutyaugatás, lovak nyihogása, no meg kopácsolás, favágás zaja hallatszik. És a tisztáson ott egy hajdanvolt kisfiú, aki saját kezével felújítja, megszüpíti azt a házat, hogy új otthonra leljen benne...

Papp Melinda

Új rovatunk első részében megpróbáltuk feltárni, hogy a *báb* szónkat az élet milyen területein használják még, milyen jelentéseket társítanak hozzá, illetve a bábót mint megtestesült művészeti formát, eszközt, játékszert mi módon alkalmazták az elmúlt évszázadokban. Természetesen ez utóbbit csak felsorolásban tudtuk megtenni, hiszen hatalmas a bábbal végzett cselekvések tárháza.

Egy kérdéssel, felvetéssel zártuk viszont a múltkori gondolatok sorát: található-e többletjelentés a *báb* szó belső szerkezete és a gyök (*ba*) köré szerveződő szóbokrok között: *bá, bab, báb, baba, bábu, bába, banya, babba, bárka ... ?*

Kezdjük a vizsgálódást a 'B' hanggal!

A 'B' az első mássalhangzója a magyar abc-nek. Búbos hangzónak tartják, ugyanis szánk kibővül, kibuborodik, dudorodik, amikor képezzük. A legkönnyebben formálható és a legkönnyebben átalakuló mássalhangzónk, ám jelentését is „viszi” magával, lásd például a *búb-púp* szavunkban. A csecsemők természetes élettevékenysége a bőfögés, büffenés, amikor is 'B'-t hoznak létre.

Vannak meséink, ahol hősünket megkérdezik, hogy *Bú*-ba vagy *Bá*-ba szeretne jutni. A *Bú* az alvilág, a *Bá* az égi szférák helyszíne. Ha a mozgásban lévő mindenséget közelítjük, akkor a *be* igekötő felel meg ennek a hangzóbokornak.

Bab - az emberiségnek ősidők óta termelt növénye. Magjai laposak, vesealak felé hajló körvonalúak. Tehát mag, életmag, életenergia.

Báb - a szó tulajdonképpeni értelme: alak, szobor, főképpen pedig mesterségesen készült emberalakot jelent. A teljes átalakulás megtestesítője. Ebből származik *baba* szavunk is.

Baba - kicsiny gyermeket, játékszert és legények kedvesét jelentheti.

Bába – eredetileg fiatal, szép nő, tündér értelmű lehetett, amit bizonyít *délibáb, delbáb* kifejezésünk, mert tudjuk, hogy a délibábót tündéreként is szokták megszemélyesíteni. Ma már inkább a boldogasszony, azaz a babácskát, gyermeket

szülő anya mellett a szülésben segédkező asszonyt hívják bábaasszonynak.

Babba Mária – „Napbaöltözött Boldogasszony”, az ég kapuja. A Gyimesben, Csífkban a Holdnak is Babba a neve, hiszen úgy tartják, hogy a Napbaöltözött Asszonyt, Máriát a Hold idézi meg, miképpen az ő szent fiát, Jézust a Nap „hozza el” minden hajnalban.

Sok mindent összegyűjtöttünk már, de most gondolkodjunk el néhány összefüggésen!

A baba maga a megszületett, földi világra érkező lélek, magocska. E baba a bába segítségével érkezik a világra, aki a megszületett lelkecskét pólyába köti. Majd a boldog anya bölcsőben reneti babácskáját. Életének megrontója lehet a banya, a vajákos, a „vördögös” asszony, aki bűbájos cselekedetekkel bűt hozhat. Földi élete végén pedig egy bárkán lép át egy más világba, *Bú*-ba vagy *Bá*-ba. De földi léte során bimbóként még babákkal játszva, majd felnövekedvén bábok és bálványok rituális használatával kapcsolatot tart, teremt az égiekkel. Hiszen a bábu lélekadó, lélekidező és teremtő rituális eszköz.

Eddigi gondolataink összefoglalásaként megállapíthatjuk, hogy a bábozásig lélekadással, felszabadítással, alaköltéssel jutunk el, hiszen a bábuba lelket „lehelünk”. Ezt a bábos, alakoskodó mint irányító teszi, teremt. A bábjátékos lélekzrduleése szükséges ahhoz, hogy a báb életre keljen, azzá váljen, amivé a rítus, szertartás rendje vagy az előadás előhívja.

Ezek után annak nézünk utána, hogy az egyes báb típusok mikor és hogyan alakultak ki. Rövid báb történeti és bábesztétikai kirándulás lesz ez.

Kezdjük az általatok legismertebb báb típusával, a **kesztyűs** vagy **zsákbábbal**. Mielőtt történetiségét említenénk, érdekes elgondolkodni azon, hogy a kesztyűsbáb a bábót mozgató kezén helyezkedik el. A báb mozgatása úgy történik, hogy a játékos felhúzza a bábót a kezeire, ezáltal a karja meghosszabbításaként szerepel a báb, kezeinek, ujjainak mozgását viszi át a figurára.

Testének része a báb, mintegy önmaga. Figyelemre méltó ez azért is, mert a kesztyűsbáb nevéhez híven az ember, a bábos „bőreként” kel életre. A bőr a szellemmel szemben az anyagi világ jelképe, a lélek burka, a test háza, héja. Sok népnél a bőr levedlése újjászületést, egy magasabb szint, a halhatatlanság elérését jelenti. Viszont más bőrébe bújni - ezt szintén különféle népek rítusaiban láthatjuk - azt jelenti, hogy elnyerjük annak erejét, tudását. A bőr testünk kültakarójaként befogadja az átalakulási folyamatokat. Ilyen ez a kesztyűs vagy zsákbáb is, mely alulról való mozgatási forma. Szerne a világon elterjedt. Ruházata, arca, díszei pontosan kifejezik a kívánt szereplő lényeges tulajdonságait.

Már i.e. 1000-ból maradtak ránk olyan dokumentumok, amelyek a cernás marionettek, a kesztyűs bábuk, valamint a pálcás árnyfigurák létezését tanúsítják.

A legjellemzőbb kínai bábjátékforma az egyszemélyes kesztyűs bábozás. A bábjátékos kis házikószerű színpadot helyez a vállára; a feje fölötti ablakocská a színpadnyílás. A házikó alsó léceiről fekete lepel omlik a bábjátékos lábáig. A lepel mögött rejtőzködő játékos két kezére húzza bábuait, és kezdődik a játék.

Az átalatok leginkább ismert kesztyűsbábunk a magyar népi bábhős, **Vitéz László**. Vitéz Lászlónak szerte a világban vannak rokonai. A teljes pereputtyot nehéz felsorolni, de megpróbálom, hiszen egymásnak egyenes ági leszármazottjai. Mindegyikőjükre jellemző a vidám, komikus megjelenés. Szeretnek jól és sokat enni, szeretik a kényelmet, jólétük érdekében harcolniuk is kell, a katonai és rendőri egyenruha nem imponál nekik, még a túlvilági lényekkel is szívesen szembeszállnak, a haláltól sem riadnak vissza. Az életet úgy veszik, ahogy adódik, és jó kedélyüket, humorukat minden helyzetben és időben megőrzik. Három fő tulajdonságuk van tehát: falánkak, bátrak és jókedvűek. Akik ezeket a figurákat mozgatják, virtuóz művészek. Egy szál magukban tucatnyi szereplőt keltenek életre.

Vitéz László rokonai tehát: az indiai **Vidusaka**, a jávai **Semar**, a perzsa **Kacal Pahlavan**, a török **Karagöz**, az olasz **Pulcinella**, az osztrák **Hans Wurst**, a német **Kasperle**, az angol **Punch**, a francia **Giugnot**, a cseh **Kaspárek**, a bajor **Lárfári**, az orosz **Petruska**, vagy akár a magyar **Paprika Jancsi** mind valamennyien egyazon családhoz tartoznak, egy közös, ködbe vesző őznek édes vagy mostoha utódjai. Tulajdonképpen minden országban a nép teremtette meg őket, mint ahogy a nép adta nekik a jellegzetes nevet is. Ezek a „hősök” egyszerű, emberi gyengeségekkel mulattattak, groteszkek és nevetségesek voltak.

Bábszínházunk több esetben játszott kesztyűsbábbal. A *Csalóka Péter* (1994), az *Erős János* (1985), a *Fehérlófia* (1997), az *Ördögmesék* (2000) klasszikus paravános zsákbábokkal előadott előadásaink.

A következő részben az árnyékok világába kalauzollak Benneteket. Remélem, velem tartotok akkor is!

Láposi Terka

Terülj, terülj, asztalkám!

November

5. vasárnap színházterem **Vitéz Kukoricza János históriája**

10.00 óra

7. kedd színházterem

10.00 óra

Álomjáró testvérek

Maskara bérlet

Rózsahegy bérlet

Napfény bérlet

Ihók és Mihók bérlet

Toldi Miklós bérlet

Nefejejs bérlet

14.00 óra színházterem

Álomjáró testvérek

Békakirály bérlet A1, A2

Gézengúzok bérlet

Erős János bérlet A3, A4, A6

8. szerda színházterem

10.00 óra

14.00 óra

Álomjáró testvérek

Varázsceruza bérlet

9. csütörtök színházterem

10.00 és 14.00 óra

Álomjáró testvérek

12. vasárnap színházterem

10.00 óra

Álomjáró testvérek

14. kedd színházterem

10.00 óra

Brémai muzikusok

Ezüst ló bérlet A1, A2

Aranyhal bérlet A

Fekete rigó bérlet A1, A2

Csipkerózsika bérlet A1, A2

14.00 óra színházterem

Brémai muzikusok

Táltos bérlet

15. szerda színházterem

10.00 óra

Brémai muzikusok

Bolond Istók bérlet

Hegedűs ember bérlet B

Fortélyos lány bérlet

Napsugár bérlet

14.00 óra színházterem

Brémai muzikusok

Békakirály bérlet B1

Csodaszarvas bérlet B1, B2

Tücsök koma bérlet

Erős János bérlet B1

Tűzmadár bérlet

16. csütörtök 10.00 óra	színházterem	Brémai muzsikuskok Kukac Matyi bérlet Bóbita bérlet Költögető bérlet
17. péntek 10.00 óra	színházterem	Brémai muzsikuskok Róbert Gida bérlet Kockásfülű nyúl bérlet
14.00 óra	színházterem	Brémai muzsikuskok Fülemüle bérlet D1, D2, D3, D4, D5, D6 Csaba királyfi D3
19. vasárnap 10.00 óra	színházterem	Brémai muzsikuskok
21. kedd 10.00 óra	színházterem	Brémai muzsikuskok Csodamalom bérlet Kököröcsin bérlet Hamupipőke bérlet
14.00 óra	színházterem	Brémai muzsikuskok Pinokkió bérlet
22. szerda 10.00 óra	színházterem	Brémai muzsikuskok Vitéz szabócska bérlet Lúdas Matyi bérlet Toldi Miklós bérlet
14.00 óra	színházterem	Brémai muzsikuskok Csaba királyfi bérlet B2
23. csütörtök 10.00 óra	színházterem	Brémai muzsikuskok Álomjárók bérlet C1, C2 Hétszínvirág bérlet C1, C2 Rózsahegy bérlet
14.00 óra	színházterem	Brémai muzsikuskok Mátyás király bérlet
24. péntek 10.00 óra	színházterem	Brémai muzsikuskok Tappancs bérlet Csipkerózsika bérlet D1, D2 Lurkók bérlet Igazmondó juhász bérlet
14.00 óra	színházterem	Brémai muzsikuskok Szalma király bérlet Erős János bérlet A5 Mézskalács bérlet D1, D2
26. vasárnap	színházterem	A három kismalac és a farkas
28. kedd 10.00 óra	színházterem	Brémai muzsikuskok Furulyás Palkó bérlet Csudakard bérlet Brémai muzsikuskok bérlet Manócska bérlet Kondás Jankó bérlet

28. kedd
14.00 óra

színházterem

Brémai muzsikusok

Csaba királyfi bérlet A1
Hófehérke bérlet A1, A2
Erős János bérlet A1, A2
Prücsök bérlet A
János Vitéz bérlet A1, A2

29. szerda
10.00 óra

színházterem

Brémai muzsikusok

Bábabukra bérlet
Prücsök bérlet B1, B2, B3, B4

14.00 óra

színházterem

Brémai muzsikusok

Kék Liliom bérlet B
Tündérszép Ilona bérlet
Tündérróza bérlet
Kis hableány bérlet B1, B2
János Vitéz bérlet B
Pelikán bérlet

30. csütörtök
10.00 óra

színházterem

Brémai muzsikusok

Hegedűs ember bérlet C
Paprikajancsi bérlet
Csipkerózsika bérlet C
Égig érő fa bérlet
Álomlátó fiú bérlet

14.00 óra

színházterem

Brémai muzsikusok

Kék liliom bérlet C1, C2
Szívárvány bérlet
Csodaszarvas C1, C2, C3
Kis hableány C1, C2

December

1. péntek
10.00 óra

színházterem

Brémai muzsikusok

Bálványos vár bérlet
Margaréta D1, D2

14.00 óra

színházterem

Brémai muzsikusok

Csaba királyfi bérlet D1, D2, D4, D5
Réka királyné bérlet
Erős János bérlet D1, D2

3. vasárnap
10.00 óra

színházterem

Brémai muzsikusok + meglepetés!

4. hétfő
10.00 és 14.00 óra

színházterem

Brémai muzsikusok + meglepetés!

5. kedd
10.00 és 14.00 óra

színházterem

Brémai muzsikusok + meglepetés!

6. szerda
10.00 és 14.00 óra

színházterem

Brémai muzsikusok + meglepetés!

7. csütörtök
10.00 óra

színházterem

Brémai muzsikusok

Gögös gúnár bérlet
Varázscezuza bérlet

7. csütörtök 14.00 óra	színházterem	Brémai muzsikások Béka király bérlet C Benedek Elek Erős János bérlet C1 Csaba királyfi bérlet C
8. péntek 10.00 óra 14.00 óra	színházterem színházterem	Brémai muzsikások Brémai muzsikások Többsincs királyfi bérlet
10. vasárnap 10.00	színházterem	Brémai muzsikások + meglepetés!
12. kedd 10.00 óra	színházterem	Brémai muzsikások Maskara bérlet Ihók és Mihók bérlet Napfény bérlet Pillangó bérlet Nefejeics bérlet
14.00 óra	színházterem	Brémai muzsikások Béka király bérlet A1, A2 Gézengúzok bérlet Erős János bérlet A3, A4, A6
13. szerda 10.00 óra	színházterem	Brémai muzsikások Babszem Jankó bérlet Fehérlófia bérlet Ofélia bérlet Csókalányok bérlet Aranyhal bérlet B
14.00 óra	színházterem	Brémai muzsikások Katica bérlet Parittyás Vince bérlet Erős János bérlet B2 Szegfűhajú János bérlet
14. csütörtök 14.00 óra	színházterem	Brémai muzsikások Hüvelyk Matyi bérlet
17. vasárnap 10.00 óra	színházterem	Betlehemes
19. kedd 10.00 és 14.00 óra	színházterem	Brémai muzsikások
20. szerda 10.00 és 14.00 óra	színházterem	Brémai muzsikások
28. csütörtök 10.00 óra	színházterem	Vitéz Kukoricza János históriája
29. péntek 10.00 óra	színházterem	Vitéz Kukoricza János históriája

Túl AZ Éperencián

Miután az előző *Figyelőben* leereszkedtünk az Alvilágba, megvizsgáltuk sajátosságait, most térképezzük fel, kik lakják! Az itt lakókat, az alsó világban élőket milyen tulajdonságaik alapján tartják alviláginak, mi jellemző rájuk, hogyan élnek? Ennek kiderítésére induljunk el most megint együtt a föld alá!

Azt már összegyűjtöttük, hogy igen népes élővilága van a lenti térnek. Itt élnek a **hüllők**, a **békák**, a **giliszták**, a **férgek**. A **kígyókat** is idesorolják a mitológiát kutató tudósok, de az **ördögös lények** és az **elhalt lelkek** birodalma is ez.

A sok-sok lény közül háromféleképpen nézünk utána: **az ördögöknek, a békáknak és a kígyóknak.**

Nagyon sok magyar népmesének szereplője az **ördög**. Az ördög Istennek és az általa teremtett világnak az ellensége, a rossz megtestesítője. A manicheusok (ókori eretnekek) szerint Lucifer, a főördög valójában bukott angyal. A gnosztikusok úgy tartják, hogy Lucifer irigységből fényt lopott Istentől, és azt az anyagba kényszerítette. Ezzel az volt a célja, hogy az isteni fényt apró darabokra törve birtokolhassa. Az ördögöt szinte minden kultúrában szarvakkal,

karmos vagy patás végtagokkal és bojtos állatfarokkal, valamint többnyire fekete szőrös testtel ábrázolták. Néhány ördögnek denevérszárnya is nőtt.

Az ördög a káoszt, a rendtelenséget jeleníti meg. Alakja sok esetben keverékényszerű. Gyakran állatok képében jelenik meg: kígyó, baziliskusz, sárkány, krokodil, béka, denevér, kentaur, medve. Ember alakú, szárnyas ördögöket először a bizánci miniatúrafestészetben ábrázoltak.

Az ördögök kénkőbűzös föld alatti laka a mitikus kovácsok vulkánok mélyén lévő műhelyére hasonlít. Azt is tudni vélik róla, hogy tojásból kel ki, s hogy minden élőlénybe képes belebújni, csak a galambba és a bárányba nem. Az ördöggel kapcsolatos legismertebb elképzelések közé tartozik, hogy megvásárolja az ember lelkét.

A **béka** jelentése a mitopoétikus rendszerekben lehet jó és rossz egyaránt. Jó, mert a termékenység és az újjászületés jelképe, rossz, mert kapcsolata van az alvilággal, betegségekkel, rontással. A békáról a Biblia elítélően szól. A varangy, az ásó béka az ördögök, démonok megtestesítője, bűnök jelképe.

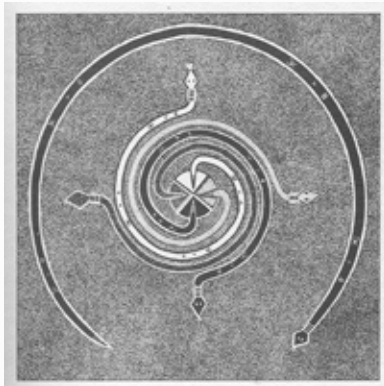
A béka életeleme a nedvesség, a mocsarak és vizek környéke. Emiatt párosul hozzá negatív jelentés is. A világfa és a három kozmológiai övezet alkotta világképben a béka a fa tövénél, illetve az alsó világban, elsősorban az alvilági vizekben helyezkedik el.

Életciklusa a természeti körforgást követi, téli álmat alszik. Úgy tartották, hogy hangja esőt jelez. Indiában és Kínában is úgy gondolták, hogy a tavaszi esőzésektől megtermékenyült anyaföld nevében zeng a békakórus hálaéneket, mely egyben a párzási időszak kezdetét is jelzi. A mondottakkal összefüggésben lett a növekedésért, nedvességért felelős, nőies Hold állata. Az állat ama képességét, hogy fel tudja fújni magát, a Hold növekedésével és csökkenésével állították párhuzamba.

Az egyiptomi mitológiában a Nílus zöld békája a folyó áradására, a megújuló életre, a termékenységre és a bőségre utalt. Az antikvitásban időjós szerepét Apollónhoz kapcsolták, a felfuvalkodottság megtestesítője is egyben.

A levelibéka a szerelmi varázslásban játszott szerepet, sőt, esőjósásra szolgált. Gyógyítottak vele hideglelést is. A varangyot rontás ellen, termésvarázslásra tartották hasznosnak. A szegedi néphit szerint kiszívja a föld mérgét. Az egyház „utálatának” eredményeképp azonban többnyire rosszat jelentett: irigységet, rossz embert, halált.

A **kígyók** igazán titokzatos lények, jelképi értékük egyetemes. Szinte valamennyi mitológiában előfordulnak, jelképként a termékenységgel, földdel, női teremtőerővel, vízzel, esővel, házi tűzhellyel, a tűzzel (különösen az égi tűzzel) vannak kapcsolatban. Gyakran ellentétes jelentéseket hordoznak.

A kígyó pikkelyes, végtagok nélküli hulló. Ha pihen, csigavonalban tekeredik, haladáskor hullámvonalat formál. Az összetekeredett kígyó a világ fenntartója, az élet forrása, s mint ilyen, nőies szimbólum. Rejtőzködő életmódja, téli álma és mérge alvilág- és haláljelképpé tette (a mesebeli kígyók a föld mélyén laknak, az elvarázsolt mesehős kígyóbőrben kényszerül élni, a világfa pokolba nyúló gyökereit kígyók, békák, férgek rágiák). Gyakori vedlése miatt ugyanakkor az örök megújulás, az újjászületés, a gyógyítás-gyógyulás és a halhatatlanság szimbólumává vált. Nyelvét többnyire fullánknak, nyílnek tartották. A madár ellentétpárja, mivel az életha gyökereinél lakik, míg a madár a fenti világban. Az egyiptomi hitvilágban Apóhisz kígyó a sötétség démona, a Napisten ellensége, a lenyugvó Nap-bárkát veszélyezteti. A szárnyas napkorongot is

körbefoghatja. Gyakran látható királyi fej- és mellídszeken. Uroborosz, a saját farkába harapó kígyó az örökkévaló idő, a világmindenséget fenntartó örök körforgás jelképe.

Az antikvitásban a kígyó ellentétes jelentéseire egyaránt látunk példát. A föld és a menny közötti összeköttetés biztosítója. Sírhalmonkon a feltámadásra és a halhatatlanságra utal. A görög mitológiában Aszklepiosz, a gyógyító isten jelképe. Pallasz Athéné állataként a bölcsesség, az ész és az erő szövetségének szimbóluma. Az amerikai indiánok szerint esőhözó hatalommal bír, a háború isteneinek dárdája. Az örökkévalóság jelképe és a halál hírnöke. Közvetítő az ember és az alvilág között. Az aztékoknál Quetzalkoatl, a tollaskígyó hordozza ezeket a jelentéseket.

A kozmikus kígyót gyakran két fejben végződő félkörívként ábrázolják. Mint ilyen, az égbolt, az eső, a szívárvány, a napforduló vagy napéjegyenlőségi főkör, a Tejút jelképe, két szája az év kapuinak felel meg, mely elnyeli és kiköpi a Napot. A világosság és a sötétség évenként ismétlődő küzdelmében ő a Nap, mely a kozmosz sötét, alvilági felén és az ősvízen kívül a tektonikus erőket is megtestesíti.

Sok szép és izgalmas mesénk van mindhárom alvilági lakóról. Az ördög szinte mindig hoppon marad, alakja nemegyszer százalmas, komikus figura. A béka és a kígyó sok mesénkben átváltozással teszi

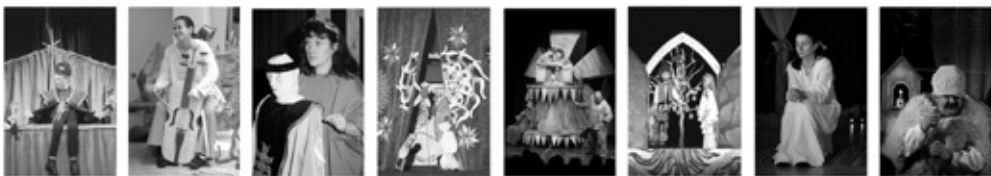
titokzatosá létét. Az, hogy emberi lényé alakulnak át, miután a hős teljesítette kérésüket, a teljes átalakulásra, a más minőségű létformára, az újjászületésre ad mintát. Szép, vizuális példa erre a XVII. századi kézzel festett kelengyész láda Felsőcsernátonból (lásd a fenti ábrát). Egy lány kelengyész ládáján kígyók tekergetnek. Mit keresnek azon a bútordarabon, melyet a lány akkor kapott, amikor férjhez ment? Egy népdal adja meg a választ: *Zöld erdőben terem a mérgekígyó, Szépleányból van a legénycsábító.* Azaz a leányból esküvője után asszony lesz. Előző életét, lányágát felváltja egy másik, teljesen más minőségű szerep, az asszony, az anya szerepe.

Eddigi fejtegetéseinknek lényeges következtetése, hogy az alvilágban lakó lények közül az ördög, az ördög képében megjelenő démonok azok, akik egyértelműen alvilági figurák. A béka és a kígyó viszont ellentmondásos lények, nem csak alvilági állatok, hiszen jó és rossz jelentés is párosul hozzájuk.

Ugye, mennyi érdekesség nyomozható ki egy-egy mesei elemről, legyen az helyszín vagy benne élő szereplő?

Remélem, kedvet kaptatok olvasni vagy anyával együtt mesélni azokat a történeteket, melyekben ezek a szereplők és helyszínek is jelen vannak!

Láposi Terka

Szezám, tárulj!

„Itt van a szép, víg karácsony...”

Szép őszi hónapok állnak mögöttünk. Horváth Kati kiállítása a visszaemlékezés örömét, Giovannini Kornélé a művészetek sokféle eszközének erejébe vetett hitet fogalmazta meg. A Vojtina alapítójának és első művészeti vezetőjének bemutatkozó tárlata november 26-ig látogatható.

Decemberben, Karácsony havában hatalmas bábgyűjteményünk legszebbjeit köszönhetjük Bábosházunkban. 30 éves történelmünkéből közel 250 bábot válogattunk össze ahhoz, hogy megmutassuk múltunk és jelenünk képzőművészeti arculatát. Igazi vizuális csemege lesz megnézni az **Aki nem hiszi, járjon utána!** címet viselő kiállításunkat. Több szempontból is érdekességek sorát fedezhetjük majd föl a kiállított bábok láttán.

Nagyszerű látni, milyen gazdag, sokszínű a bábtervezőink képzőművészeti nyelve. Az anyagválasztás, a karakter kialakítása, az aprólékosság, a részletgazdagság, a lényeges elemek kiemelésének egységisége, az anyagmegmunkálás mind-mind jelen van bábjainkon.

Minden tervezőnk teljesen egyedi, csak rá jellemző vizuális nyelven formálta meg bábjait. Ily módon vannak Fekete Dóra-s, Bodor Judit-os, Hoppál Judit-os, Kistamás Erzsébet-es, Matyi Ágotá-s, Sofia Kryzanowsky-s,

Horváth Márti-s, Láposi Terká-s, Balaskó Attilá-s, Groschmidt Erik-es, Majoros Gyulá-s, Szász Zsolt-os, Balla Gábor-os, Mátravölgyi Ákos-os, Giovanni Kornél-os fából faragott, nemes anyagokkal felöltöztetett, bőrből ragasztott, gyöngyökkel kivarrt, hímzett, festett bábjaink.

Kiállításunk arra is rá szeretne mutatni, hogy a bábkészítők mesterségbeli tudása bábszínházunkban kiemelten fontos. Ők, a fafaragók, a mechanikus szerkezetekhez, mintázáshoz, festéshez, batikoláshoz, asztalomunkához, szabás-varráshoz értők öntik, testesítik formába, anyagba a tervezők álmait, látványterveit. Igazi képzőművészeti alkotásokat hoznak létre, melyek bábbá válnak a színpadon. Annyi mindenhez kell értsenek, hogy felsorolni is nehéz lenne. Viszont álljon itt most mindegyikjük neve:

Dancsó Éva, Fuchs Mária, Bodor Judit, Nádasiné Szegedi Éva, Bálint Csilla, Csiszár Anikó, Dobó Gyula, Karap Tibor, Molnár Gábor, Molnár Tamás, Tándor Tamás, Tóth Ilona Csilla, Vincze Borbála, Kiss Antalné, Jeges Attiláné, Bérczi Katalin, Kompár Balázs.

A kiállítás címe: **Aki nem hiszi, járjon utána!**

A kiállítást megnyitja: **Asbóth Anikó, Láposi Terka és a Vojtina társulata**

A kiállítás **2006. december 1-től 2007. január 28-ig** látogatható.

Láposi Terka

Játszóházi Lämpás

„Rontom, bontom, csontom,
zörgő, börgő láncsal jöttem.”

Igen, két hónap múlva végére érünk évkörünknek! De addig még annyi, de annyi minden történhet velünk, hogy számba venni is nehéz! Ideje lesz a kifsarsangnak, a katalinozásnak, az András-napi jóslásoknak, a borbála-ág hajtásának, a Mikulásnak, regölesnek, lucázásnak, paradicsomjátéknak, betlehemes bábtáncoltásnak, karácsonyi készülődésnek...

Igazán kedves és általunk is nagyon szeretett és várt időszaka ez az esztendőnek. Mielőtt belefognánk foglalkozásaink felsorolásába, egy fogalmat, egy nevet szeretnénk Veletek megismertetni: ez a **JÁTSZÓSZÍNHÁZ**.

Sokan, akik itt élünk a Vojtina Bábszínházban, a Bábosházban, és jártunkban-keltünkben már sokféle játszóházzal, foglalkozási formával találkoztunk az ország és a világ különböző szegleteiben, úgy gondoltuk, hogy 2006 októberétől megváltoztatjuk a játszóházunk nevét. Azért tesszük ezt, hogy ne keverjük össze másokéval. Ez pont olyan fontos nekünk, mint Neked a neved. Milyen jó, ha az oviban vagy suliban három Gábor is van a csoportodban, mégis mindenki tudja, ha a Te becened elhangzik, hogy az csak Te vagy.

A **Játszószínház** elnevezés mellett azért döntöttünk, mert benne van minden, amit mi szeretünk a színházban, a bábjátékban, a színes világban, a „játzó” terekben, egyszerűen megjelenít bennünket. Tehát **JÁTSZÓSZÍNHÁZ**. Ezentúl, ha a Bábosházunk foglalkoztatójába jössz, keress minket a **Játszószínházban**. Mindig megtalálsz bennünket: Terkát, Kriszit, Rékát és Rozkát! Várunk!

Miket ajánlunk az év hátralévő hónapjaira?

Táncházba hívunk hétfőnként, nem is akármilyenbe. „Rontom, bontom, csontom, zörgő, börgő láncsal jöttem.” – ezt a címet adtuk őszvégi és tél elei játékkunknak. A tánc és a közös éneklés közben megtudhatjátok, hogy a régiségben mi volt a paradicsomjáték. Tréfás történetekben mesélik el a teremtéstörténetet táncosaink. Karácsony idejében pedig a lecsendesedett napokban együtt énekelve adhatjuk hírül az angyaloknak, hogy várjuk a fény és a Jézuska születését.

Kézműves foglalkozások két hónapban nem lesznek, csak vasárnapokon.

November idejében ugyanis egy mesét állítunk színpadra, elsősorban ovisoknak. Ennek a próbáival el is telik az a hónap. A mesét, *Az állatok nyelvén tudó jubászt* november végétől láthatja minden apróság, aki bérletet vett. Az előadásról sok mindent megtudhattok, ha fellapozzátok a *Rügyfukadás Tündérkertben* című rovatunkat.

Decemberben, Karácsony havában olyan foglalkozásoknak lehetek részesei, amelyekben együtt van jelen az ének (mint a paradicsomba érkező hírvívó), a bábkészítés (hiszen a karácsonyfa alá elkészítjük a Szent családot a három királlyal) és a mese, amely nem hiányozhat ilyen téli napokban. A karácsonyi várakozás szent idejében minden lecsendesül, megtisztul. Ez a rendje az életnek. A nagyszülők azt mesélték a szép téli csillagos esteken, hogy ilyenkor az angyalok felsorakoznak a Tejútra, az Angyalok útjára, gyertyácskákat fognak a kezükbe, és várják velünk együtt a születést. Ők ott fenn az úton hallják, ahogy mi itt lent a földön éneklünk. A gyertya fényével pedig mutatják az utat Máriának és Józsefnek, a szállást keresőknek. Erről és még sok szépről mesélünk Nektek, ha eljöttök a *„Menjünk mi is Betlehembe...”* címet viselő játékunkra.

A **családi hétvégék** alkalmainak formái megvalósításán változtatni fogunk. Fontos, hogy anyáékkkal figyeljétek az időpontokat, mert egy hónapban nem három vasárnapon lesz játszószínházi foglalkozás, hanem két alkalommal lesz módotok velünk találkozni.

Minden hónapban egy vasárnapon dramatikus játékra, mesére, bábozásra várunk délelőtt 10 órára Benneteket.

A másik vasárnapon két foglalkozás közül választhattok, illetve mindkettőn itt maradhattok. Délelőtt 10 órától kézműves jellegű bábkészítésre hívunk Titeket, ugyancsak ezen a délelőttön 12 órától pedig táncos mulatságban rophatjátok a táncot anyáékkal és velünk. Itt aztán megtörténhet minden! A Pajtás zenekar prímása és brácsása adja a talpalávalót, Kriszti és Batka, főtáncosaink mutatják, mit tegyen a lábatok, testetek. Rozka és Réka pedig játékos kedvükkel kacagtatnak, nevetetnek, mesélnek. Csaljátok el anyáékat, gyertek, „múlassuk együtt az időt!”- ahogy az állatkirályok mondják egyik mesénkben.

Amikről még nagyon-nagyon fontos szólnom, azok a **mesemondók napjai** a Játszószínházban. Minden óvó- és tanító néninek, illetve mesét kedvelő felnőttnek figyelmébe ajánljuk új eseményünket!

„A mese úgy megy, ahogy akarjuk, csak alapja meglegyen, abba mindent bele lehet bordani.”

A fenti idézetet Czupár Ferenc, sárai mesemondótól jegyezte le Raffai Judit *A magyar mesemondás hagyományai*

című tanulmányában (Hagyományok Háza, Budapest, 2004.).

De mi mindent lehet abba „belehordani”, ez ma, a XXI. század elején számunkra a nagy kérdés! Az örökérvényű tartalmak, erkölcsi üzenetek, értékek, próbatételek milyen módon szólítják meg napjaink gyermekeit, felnőtteit?

Magokat, esszenciákat, útravalókat keresünk, hogy biztonságosabban tudjunk gyermekeinknek vállalni tarisznyát tenni, amikor útra indítjuk őket.

2006 őszétől hét (!) alkalommal tervezünk találkozót egy-egy mesemondóval és a meséről gondolkodó tudóssal, illetve a mesét hallgató közönséggel.

Ezen alkalmakon olyanokkal találkozhatunk, akik még élnek és tudják a Titkot: a mesemondás, a mesélés és a mese rejtett és feltárukozni vágyó titkát. Olyan játékosokkal, a meséről gondolkodókkal szeretnénk együtt lenni és Őket Nektek és a felnőtteknek bemutatni, akik minden tekintetben az archaikus, magyar, öröklés útján elnyerhető és megkapható értékeket szóaltatják meg a szó mágikus eszközével és erejével.

Bábszínházunk játszószínházi programjában, szellemi vállálásában népmeséink és a mesemondás teljességgel jelen van. A találkozásokra azért van mégis szükség, hogy össze tudjuk gyűjteni lelki-szellemi örökségünket, a mesélés erejével hirdethető egyetemességet!

A találkozások teljessé áltál válnak, hogy a meghívott mesemondó vagy játész háromszor mondja, játssza el meséjét: délelött 10 óraker óvodásoknak, délután 14 óraker kisiskolásoknak, koraeste pedig középiskolász korúaktól a felső életkeri határig (ami nincs!) mindenkernek.

Ezt a játéket megnézi, hallgatja egy meséket kutató, mesékről gondolkodó tudós ember is.

Ő és a mesemondó közösen segítenek a titkokat, a tanokat megérteni. Ők ketten fejtenek meg egy-egy fontos mesei valóságot, tartalmat, szimbólumot, szellemi üzenetet.

Mesélők és kutatók eszmecezeréje, beszélgetése az apáról fiúra szálló, napjainkra már-már teljesen eltűnő szellemi utakról - ez lenne legfőbb célunk.

Első alkalommal **Badin Ádám** mesélt nálunk október 9-én. Ádám Rozsnyóról, Szlovákiából érkezett hozzánk feleségével. Családi bábszínházuk igazi ritkaság! Ádám azt vallja, hogy nekik örízni való értékeik vannak: az őseiktől kapott nyelvet, a szavak jelentésének titkait, a mesékben rejlő bölcsességek hirdetését bízták rájuk. Nehéz ez, hiszen a határon túl élnek, de ettől válik még fontosabbá felvállalásuk.

November 13-án **Écsi Gyöngyi** meséli kedves legendáját, az *Angyalbáránnyokat*. Gyöngyi is Szlovákia hegyei közül érkezik, Hetényből. Ő a mesélés és bábozás mellett énekel is. Ezt olyan gyönyörűen teszi, hogy több CD-je és kazettája jelent már meg. Népdalokat, imádságokat szeret a legjobban énekelni. Lelket melengető magyarsággal

beszél és hatalmas lendülettel játszik. Senki nem tud neki ellenállni, ha játékba hív egy-egy jelenetben.

Az esti órákban a felnőtteknek szánt előadás vendége **Szántai Lajos** lesz. Szántai Lajos történész már több évtizede kutatja a magyarság történelmét, az írott történelem mögött felismerhető mitikus történelmet. Ehhez sokszor hívja segítségül népmeséinket. Vallja, hogy az írott történelmünk mellett létező kollektív mitikus történelmet meséinkben is felismerhetjük. Gyöngyi előadása után ő a szakralitás, a szentségek jelentőségét keresi meséinkben.

Decemberben Pécsről a **Márkuszház** két jeles tagját, látjuk vendégül. Ők Vajda Zsuzsanna és Pilári Gábor (feleség és férj), akiket már jól ismerhettek.

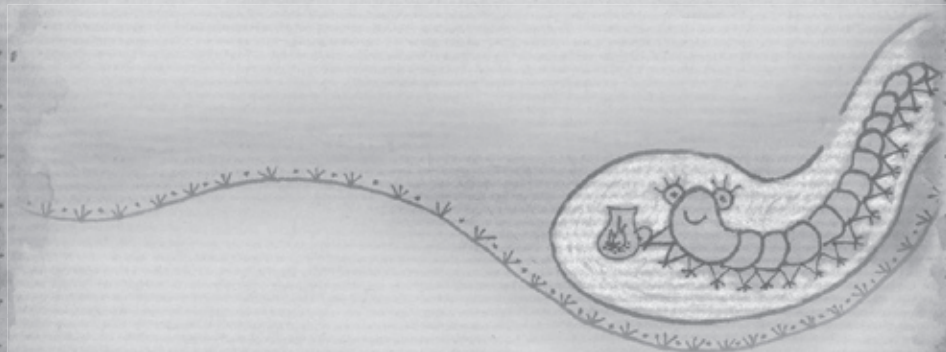
Betlehemi történet című meséjüket hozzák el december 4-re. Játékuk archaikus rítusokra épül, ehhez járul hozzá játékmódjuk és humoruk személyiségük bája, kedvessége, eredetisége.

Az övékéhez fogható, vidám betlehemi történetet még nem láttunk. Játékukat este 18 órakor **Pap Gábor**, művészettörténész előadása egészíti ki, ami a karácsonyi égboltról szól.

Pap Gábor több mint 30 éve kutatja, vizsgálja az ég és a magyar népművészet kapcsolódásainak titkait, meséink ősi, archaikus és egytetemes jelentéseit. Sok-sok tanulmányában, könyvében vall mindezekről. Ő lesz az, aki segít nekünk feltárni a karácsony szent idejében látható égbolt titkait.

Remélem, minden ajánlatunk felkeltette az érdeklődésedet, és minél többen, egyre gyakrabban jöttök hozzánk! Várunk mindnyájatokat!

Láposi Terka

Gyöngykagyló

Programajánló sajátos nevelést igénylő (SNI) gyermekeinknek

A Gyöngykagyló mint rovatcím:

A tengerfenéken megbúvó, igazgyöngyöt termelő kagyló ez, mely a nehezen megismerhető igazság és a belső harmónia jelképe. A kagylóban a gyöngy maga a magzatot, a mindenben fellelhető tisztaságot, a tökéletesedést jelenti. Mitológiai ismereteink szerint továbbá a kagyló gyöngyének ritkasága, formája és fénye révén a születésre és az újjászületésre utaló jelkép. Sőt, egyénre vonatkoztatva ártatlanságot, tisztaságot, alázatot, tökéletességet, zárkózott természetet is képvisel.

Fontosnak tartjuk, hogy újból felelevenítsük rovatunk címének magyarázatát.

Miért?

Hogy minden felnőtt kedvet kapjon azon gondolkodni, amin mi hetek óta törjük a fejünket. A gyöngykagyló titokzatossága és tökéletessége önmagáért beszél. Értéke hatalmas, egyedülálló. Ilyenek vagytok számunkra! Egytől egyig, mindannyian! Most szeptembertől mégis nehézségeink támadtak abban, hogy SNI programunkat töretlenül és elhatározásainkhoz hűen, maradéktalanul folytatni tudjuk.

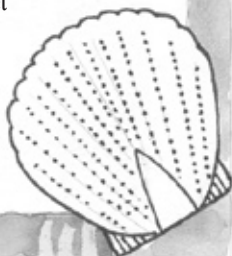
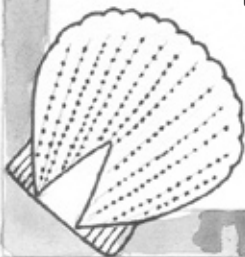
Ettől az ősztől leveleket írtunk sok-sok helyre, hogy segítsenek nekünk. Ugyanis azt szeretnénk, hogy még természetesebb legyen minden felnőttnek: **Ti is színházba járók vagytok, azok is szeretnétek maradni.** Segítsenek megkönnyíteni ideérkezéseketek! Hogyan tudják ezt megtenni? Támogatásokkal.

Reméljük, meghallják szavunkat, és segítenek!

Szép, napfényes őszi napokkal kezdődött az október. Jó lenne, ha a november és a december is sok élménnyel, varázslattal telne meg.

November havában biztos mindenkinek a fejében, lelkében már a karácsony formálódik: ajándékkészítés, levélírás, izgalmas napok. December eleje pedig már ténylegesen a várakozással telik. Ezekre a hónapokra olyan játékokkal várunk Benneteket, amelyek ezeket az elfoglaltságokat segítik. Készíthetünk angyalkát és betlehemplakókat, mesélhetünk a Parasztbibliából arról, miért örültek a pásztorok a kis Jézus születésének, táncos mulatság keretében részt vehetünk a paradicsomjátékban.

Természetesen szívet-lelket melengető muzsika mellett lehetünk együtt minden foglalkozáson.

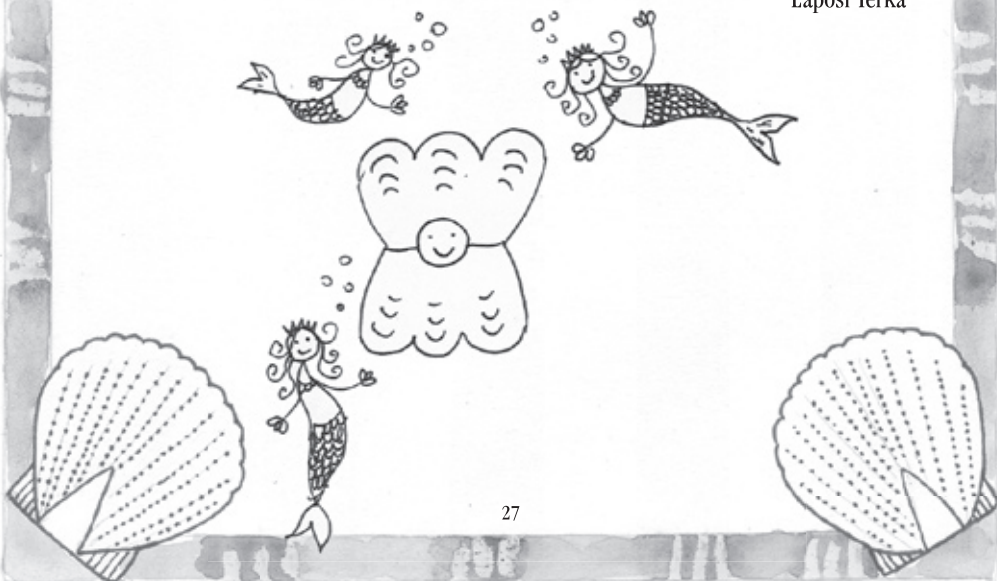
A következő alkalmakat ajánljuk figyelmetekbe:

December – Karácsony hava

7. csütörtök 14 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
8. péntek 10 és 14 óra	TÁNCHÁZ – gyermekjátékok	„Rontom, bontom, csontom, zörgő, börgő láncsal jöttem.” – paradicsomjáték
14. csütörtök 10 és 14 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
21. csütörtök 10 és 14 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK -	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
28. csütörtök 10 óra	Családi délelőtti KÉZMŰVES- bábkészítés	A fortélyos lány című magyar népmese táncos párjának elkészítése
29. péntek 10 óra	Családi délelőtti KÉZMŰVES- bábkészítés	A fortélyos lány című magyar népmese táncos párjának elkészítése

Várunk Benneteket!

Láposi Terka

Soroló

NOVEMBER

azaz *SZENT MIHÁLY* havának játszószínházi programja

6. hétfő 10 és 14 óra	TÁNCHÁZ gyermekjátékok	„Rontom, bontom, csontom, zörgő, börgő láncsal jöttem.” - paradicsomjáték
13. hétfő 10.00, 14.00 és 18.00 óra (felnőtteknek)	VENDÉG MŰVÉSZEK JÁTÉKA	Angyalbárányok Écsi Gyöngyi vendégjátéka (Hetény, Szlovákia)
19. vasárnap 10.00 óra	CSALÁDI HÉTVÉGE kézműves- bábkészítés	A fortélyos lány című magyar népmese táncos párjának elkészítése és a házi színpad megtervezése
12.00 óra	CSALÁDI HÉTVÉGE tánc ház - gyermekjátékok	„Rontom, bontom, csontom, zörgő, börgő láncsal jöttem.” – paradicsomjáték
26. vasárnap 10.00 óra	CSALÁDI HÉTVÉGE dramatikus játék	Mátyás mesék, avagy Matyi királlyá lesz Mi módon és hányféleképpen beszélnek Mátyás királlyá választását? Ezt meséljük el!
27. hétfő 10.00 és 14.00 óra	TÁNCHÁZ gyermekjátékok	„Rontom, bontom, csontom, zörgő, börgő láncsal jöttem.” - paradicsomjáték
29. szerda 10.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	Az állatok nyelvén tudó juhász Mit kell tenni ahhoz, hogy megértsük az állatok nyelvét? Vagy nem is kaphatja meg akárki ezt a tudást? Vajon az állatok szeretik az embereket?
30. csütörtök 10.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	Az állatok nyelvén tudó juhász Mit kell tenni ahhoz, hogy megértsük az állatok nyelvét? Vagy nem is kaphatja meg akárki ezt a tudást? Vajon az állatok szeretik az embereket?

DECEMBER

azaz *Karácsony* havának játszószínházi programja

4. hétfő 10.00, 14.00 és 18.00 óra (felnőtteknek)	VENDÉG MŰVÉSZEK JÁTÉKA	Betlehemi csillag Márkuszinház (Pécs)
5. kedd 10.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
14.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás

6. szerda 10.00 és 14.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes, bábtáncoltatás, háromkirály-járás
7. csütörtök 10.00 és 14.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK Sajátos nevelést igénylő gyermek számára	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes, bábtáncoltatás, háromkirály-járás
8. péntek 10.00 és 14.00 óra	TÁNCHÁZ gyermekjátékok Sajátos nevelést igénylő gyermek számára	„Rontom, bontom, csontom, zörgő, börgő láncsal jöttem.” - paradicsomjáték
10. vasárnap 10.00 óra	CSALÁDI HÉTVÉGE dramatikus játék	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
12.00 óra	CSALÁDI HÉTVÉGE tánc ház - gyermekjátékok	„Rontom, bontom, csontom, zörgő, börgő láncsal jöttem.” – paradicsomjáték
11. hétfő 10.00 és 14.00 óra	TÁNCHÁZ gyermekjáték	„Rontom, bontom, csontom, zörgő, börgő láncsal jöttem.” – paradicsomjáték
12. kedd 10.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
14.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
13. szerda 10.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
14.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
14. csütörtök 10.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK Sajátos nevelést igénylő gyermek számára	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes, bábtáncoltatás, háromkirály-járás
14.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK Sajátos nevelést igénylő gyermek számára	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes, bábtáncoltatás, háromkirály-járás
17. vasárnap 10.00 óra	CSALÁDI HÉTVÉGE dramatikus játék	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
18. hétfő 10.00 és 14.00 óra	TÁNCHÁZ gyermekjátékok	„Rontom, bontom, csontom, zörgő, börgő láncsal jöttem.” – paradicsomjáték

19. kedd 10.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
14.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
20. szerda 10.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
14.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
21. csütörtök 10.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK Sajátos nevelést igénylő gyermekek számára	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes, bábtáncoltatás, háromkirály-járás
14.00 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK Sajátos nevelést igénylő gyermekek számára	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes, bábtáncoltatás, háromkirály-járás
28. csütörtök 10.00 óra	KÉZMŰVES bábkészítés	A fortélyos lány című magyar népmese táncos párjának elkészítése és a házi színpad megtervezése
29. péntek 10.00 óra	KÉZMŰVES bábkészítés	A fortélyos lány című magyar népmese táncos párjának elkészítése és a házi színpad megtervezése

Az előző számunkban a mesefüzér első gyöngyszemét, A *pelikánmadár* című mesét adtuk a kezetekbe, amit Szabó Tibor nyújtott át Nektek. Ahogyan ígértük, most folytatódik a történet, hiszen a kis nemeslegény még nem ért el céljához. Ha kezetekbe veszitek a *Bábosházi Figyelő* szeptember-októberi számát, feleleveníthetitek, mi is történt a mesében idáig!

Benedek Elek: A pelikánmadár

...

Hazavágtat a legény, isolyog-pisolyog a boszorkány, dicséri, de úgy, hogy majd lesuvad a legény arcáról a bőr a nagy dicsérettől, hanem míg a legény délebedelt, kiment a boszorkány az istállóba, s addig verte a lovakat, míg a hídláson el nem nyúltak.

Harmadik este még több álomitalt vegyített a legény borába, s hogy jobban aludjék, még három bagolytollal töltött párnát is adott neki. Hiszen nem kellett a párna, elaludott anélkül is, s dél volt, mire felébredt. A legény nem is kereste a lovakat, belefújt a síp harmadik likába, s egyszeribe ott volt az egerek királya.

- Mit parancsolsz, kedves gazdám? Mondja, mit.

- Ne félj, ha a föld alatt vannak is, előkerítem én.

Nosza, neki is indultak az egerek, felkajtottak minden zugot, likat a föld alatt, s mire a legény az álmot kitörülte a szeméből, hoznak elejbe két patkányt. Meglegyinti a kantárral, s egyszeribe lóvá változtak.

-No, fiam - mondotta a vén boszorkány, mikor a legény hazament a lovakkal - ilyen szolgám még nem volt, mint te. Becsületesen kitöltötted az esztendő, de nem is maradok adósod. Nesze, itt van három kulcs. Egy a pincébe nyit, ott káddal áll arany, ezüst: végy, amennyit elbírsz. Egy a ruháskamarámba nyit. Vannak ott drágábbnál drágább aranyos, gyémántos ruhák, elveheted a legszebbet. A harmadik kulcs az istállóm kulcsa, ott válaszd azt az aranyszörű paripát, amelyik csak szemednek, szívednek tetszik. Mondotta a legény:

- Nem kell nekem, öreganyám, sem a pénze, sem a ruhája, sem az aranyszörű paripája. Kell nekem az a csikó, amelyik a ganédombban el vagyon ásva.

- Hej, fiam, fiam, ördöggel cimborálsz te
- mondotta a boszorkány -, meglásd, hogy rossz végre jutsz!

- Nem bánom én, öreganyám, akármilyen végre jutok, de én nekem csak az a csikó kell. Eleget mesterkedett a boszorkány, hogy kibeszélje a legényt a szándékából, de annak ugyan beszélhetett. Mit volt mit nem tenni, adott a legénynek aranyásót, s ezzel ázni kezdett a kicsi nemeslegény, ásott hét nap s hét éjjel szakadatlan: akkor akadt a csikóra. Megfogta a lábánál fogvást, szép gyöngén kihúzta, a vállára emelte, úgy vitte a híd alá, s ott megmosta. Akkor kivezette a híd alól, s hát uramteremtőm, színarany volt a csikó szőre, ragyogott, mint a nap. Kantár is volt a fejében, gyémántszegecses kantár, nyereg is a hátán, aranyos, ezüstös.

- No, édes gazdám - szólalt meg a csikó, ülj rám, hadd lám, hogy rám termettél-e? Felpattan a legény a csikóra, az meg egyet ugrik, kettőt szökik, s fent volt a fellegek közt: onnét ugrott a Holdba, a Holdból a Napba, a Napból a Fiastyúkba, abból meg le a hídra, s a kicsi nemeslegény úgy ült rajta, mintha oda szegezték volna, meg sem tántorodott.

- Jól van, édes gazdám, most már mehetünk. Elviszlek az Óperenciás-tenger partjára, tovább nem, ott leteszlek. A tenger partján van innen is, túl is egy fa. Ez a két fa minden esztendőben kétszer összehajlik, tavasz elején s nyár végén: akkor átsétálhatsz rajta az Óperenciás-tenger túlsó partjára. Onnét gyalogszerrel még tovább, s minden házhoz beszólsz, minden embertől, akivel találkozol, kérdezősködsz, mert tudd meg, hogy „száján az ember messze elmehet”, s „többet ér egy kérdezem száz keresemnél!” Hanem, ha szükségem lesz

rám, csak fuvints bele a sípodnak mind a három likába, ott leszek mindjárt.

Ahogy ezt mondotta a táltos csikó, mindjárt fel is szállott a levegőébe, vitte a kicsi nemeslegényt erdők-mezők, tengerek felett, hét nap s hét éjjel folyton szállott, gondolatnál is sebesebben, akkor ért az Óperenciás-tenger partjára, ottan leereszkedett a térdig érő selyemfűbe.

- Itt vagyunk, kicsi gazdám. Vedd ki a szájamból a zabolát, te meg indulj, nézd, éppen most hajlik össze az a két fa.

Hopp, a kicsi nemeslegény egy szempillantásra felmászott a fára, s futott mint a gondolat, keresztül az összehajlott ágakon. Addig futott, míg a tenger túlsó partjára nem ért. Na, éppen jókor, mert ahogy a földé ugrott, elvált a két fa egymástól.

Elindult a kicsi nemeslegény egymagában, ment, mendegélt, aranyerdőbe ért, de meg sem állott, míg az erdőn át nem ment. Az erdő túlsó szélén volt egy kis ház, abban lakott egy százesztendőss asszony, bement hozzá.

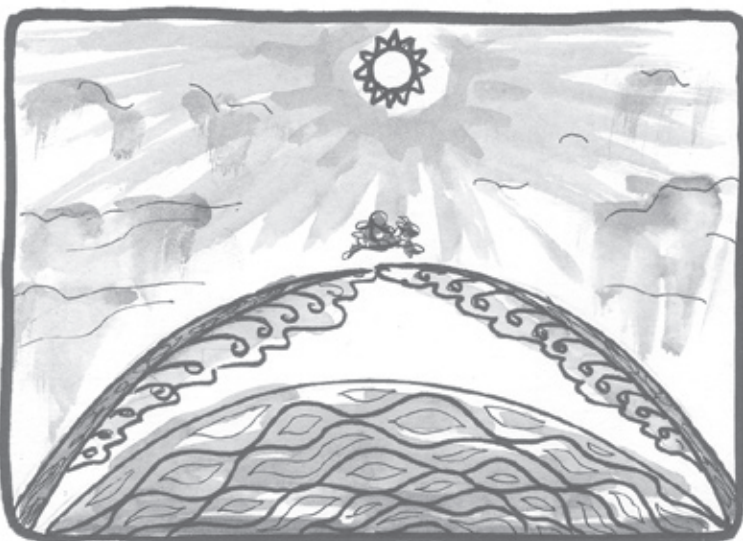
- Adjon Isten jó estét, öreganyám.

- Adjon Isten, fiam. Hát te mi jóban jársz?

- Én a szépen zengő pelikánmadarat keresem, ha megtalálnám. Hallotta-e hírét, öreganyám?

- Hallani hallottam a hírét, de sohasem láttam, pedig én is szeretném hallani a hangját, mert azt mondják, hogy aki hallja, megfiatalodik. Eredj, fiam, az anyámhoz, az ott lakik az ezüsterdő mellett, az talán többet tud róla.

Útbaigazgatja az öregasszony a kicsi nemeslegényt, megy ez az ezüsterdőbe, ezüsterdőn túl az öregasszony anyjához, kérdi ezt is, hallotta-e hírét a pelikánmadárnak.

- Hallottam, fiam, s azt is hallottam, hogy a jezsoviták templomában vagyon, de jobb, ha visszafordulsz, mert éjjel-nappal is strázsálják a jezsoviták, s ha a világ minden kincsét ígérnéd nekik, úgy sem adnák neked. Eredj különben az anyámhoz, az többet tud mint én.

Eligazítja a legényt a rézerdőbe, annak a túlsó szélén lakott a mindentudó öregasszony.

- Adjon Isten jó napot, öreganyám!

- Hozott Isten, fiam. A pelikánmadarat keresed ugye?

- Azt, öreganyám, azt.

- Azt mondta a leányom, hogy jezsoviták templomában van, ugye? Ott volt biz az a mai szent napig, de onnét ma reggel, míg a templomot separték, elrepült, s meg nem találják, míg hozzám nem jönnek tanácsért.

Mondta a legény:

- Lelkem öreganyám, mutasson nekem

utat, mert az a pelikánmadár az én országombeli királyé, akinek az egyik szeme mindig sír a madár után.

- Tudom, fiam, tudom, én meg is mutatom neked az utat, csak embere légy. Hallgass ide. A pelikánmadár a vas erdőbe repült. A vas erdőben van egy akkora fa, hogy a felső ága az eget veri. Ennek az fának a kettős ága közé akadt a pelikánmadár, ott vergelődik, kínlódik, de hiába, nem tud kiszabadulni. Ha volna olyan ember, aki még a mai áldott szent napon fel tudna mászni arra a fára, kiszabadíthatná a madarat, de már azt nem hiszem.

Hej, megszorodott a legény, a könnye is kicsordult. Gondolt ide, gondolt oda, mit tudjon csinálni, merre facsarodjék. De bezzeg felvidult egyszerre! Eléveszi a sípját, belefuvint a három likba, s hát csak zúgni-búgni kezd a levegő, nagy szél kerekedik, s ír, abban a pillanatban elej be toppan a táltos csikó.

- Mi baj, édes gazdám? Mondja a legény, hogy mi.

- Ül a hátamra, fogódkodj a serényembe jól. Ne néz se jobbra, se balra, csak felfelé. Mikor a fejem az eget éri, hirtelen fogd meg azt a két ágat, húzd kétfelé, s abban a minutában fogd meg a madarat is, dugd a kebeledbe.

Ahogy ezt mondotta a táltos csikó, mindjárt fel is szállott a levegőbe. Hipp-hopp, be a vaserdőbe, vaserdőben az égig érő fa mellett szállnak felebb, felebb, mint a gondolat, s egyszerre csak: kopp! nagyot koppan a táltos csikó feje. De a legény sem tátotta el a száját, egy, kettő! kebelében volt a szépen zengő madár.

Ott bizony, de ahogy ott volt, elkezdett énekelni, s halljatok csudát! Ég-föld zengett az énekétől. Mondta a táltos:

- Fogóddz belém jól, édes gazdám, különben lefordulsz rólam!

No, ezt jó, hogy mondta, mert a kicsi nemeslegény szemét-száját eltátotta a madár énekén. S amerre elszállottak a

levegőégen, lent a földön, aki öregember hallotta az éneket, az mind megfiatalodott. Olyan szép fiatal leány lett abból a három öregasszonyból is, aki a kicsi nemeslegényt útbaigazgatta, hogy csupa csuda.

Egy hét, kettő nem telt belé, hazaért a kicsi nemeslegény, s amint ment végig a városon, kiveszi kebeléből a pelikánmadarat, biztatja:

- Énekelj, énekelj, szépen zengő pelikánmadár!

De bezzeg egyszerre kicsődült az utcára minden ember, ki a király is, ahogy a pelikán elkezdett énekelni, s hát - volt öreg király, nincs öreg király -, úgy megfiatalodott, hogy testvére lehetett volna a leányának.

Hiszen lett becsületje a kicsi nemeslegénynek. A király egyszeribe neki adta fele országát s fele országa mellé a leányát.

Holnap legyen a szépen zengő pelikánmadár a vendégetek.

Hetednapi játékok

Vasárnapi előadások

November

5. vasárnap 10.00 óra	színházterem	Vitéz Kukoricza János históriája
12. vasárnap 10.00 óra	színházterem	Álomjáró testvérkép
19. vasárnap 10.00 óra	színházterem	Brémai muzsikusk
26. vasárnap 10.00 óra	színházterem	A három kismalac és a farkas

December

3. vasárnap 10.00 óra	színházterem	Brémai muzsikusk + meglepetés!
10. vasárnap 10.00	színházterem	Brémai muzsikusk + meglepetés!
17. vasárnap 10.00 óra	színházterem	Betlehemes

Családi hétvégék

November - Szent András hava

19. vasárnap 10 óra	KÉZMŰVES - bábkészítés	A fortélyos lány című magyar népmese táncos párjának elkészítése
12 óra	TÁNCHÁZ - gyermekjátékok	„Rontom, bontom, csontom, zörgő, börgő láncsal jöttem.” – paradicsomjáték
26. vasárnap 10 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	Mátyás mesék, avagy Matyi királlyá lesz Mi módon és hányféleképpen beszélük Mátyás királlyá választását? Ezt meséljük el!

December – Karácsony hava

10. vasárnap 10 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás
12 óra	TÁNCHÁZ - gyermekjátékok	„Rontom, bontom, csontom, zörgő, börgő láncsal jöttem.” – paradicsomjáték
17. vasárnap 10 óra	DRAMATIKUS JÁTÉK	„Menjünk mi is Betlehembe ...” Induljunk közösen a csillag után: paradicsomjáték, betlehemes bábtáncoltatás, háromkirály-járás

Programjaink a téli szünetben

Színházterem

December 28., csütörtök 10.00 óra	színházterem	Vitéz Kukoricza János históriája
December 29., péntek 10.00 óra	színházterem	Vitéz Kukoricza János históriája

Játszószínház

December 28., csütörtök 10.00 óra	KÉZMŰVES- bábkészítés	A fortélyos lány című magyar népmese táncos párjának elkészítése és a házi színpad megtervezése
December 29., péntek 10.00 óra	KÉZMŰVES- bábkészítés	A fortélyos lány című magyar népmese táncos párjának elkészítése és a házi színpad megtervezése

**A Vojtina Bábszínház
nyitvatartási rendje:**

A pénztár nyitvatartása:
hétfő-péntek: 9-12.30 óráig
és 13-18 óráig
szombat: 9-13 óráig
vasárnap: 9-12 óráig

Az információ nyitvatartása: A 2006/2007-es évad bérlet- és jegyárai
hétfő-péntek: 8-18 óráig
szombat: 9-13 óráig
vasárnap: 9-12 óráig

A kiállítás megtekinthető:
hétfő-péntek: 9-18 óráig
szombat: 9-13 óráig
vasárnap: 9-12 óráig

BÁBOS *bázi* REND

Gyermekelőadás: 800.- Ft/fő
Játszóházi foglalkozás: 650.- Ft/fő
Felnőttelőadás: 1000.- Ft/fő
Gyermekelőadásra
szóló bérlet: 2200.- Ft/fő

Ünnepi nyitvatartás:

2006. december 22-től 2007. január 2-ig:
december 22-26 között ZÁRVA
december 27-én: 9.00-16.00 óráig
december 28-án: 9.00-13.00 óráig
december 29-én: 9.00-13.00 óráig
december 30 - január 2 között ZÁRVA

Az előadásokra és a családi játszóházakra jegyek válthatók a színház jegypénztárában (4026 Debrecen, Kálvin tér 13.), jegyek foglalhatók telefonon (418-160) és honlapunkon (www.vojtinababszinhaz.hu).

A vasárnapra lefoglalt jegyeket szombaton 13 óráig lehet átvenni a színház jegypénztárában.

A hétköznapi játszóházi foglalkozásokra
szervezett csoportok jelentkezését várjuk.

A hétköznapi bábszínházi előadásokra
jegyek is válthatók a színház jegypénztárában.

A színház a műsorváltoztatás jogát fenntartja!

Bábosházi

figyelő

A Vojtina Bábszínház kéthavonta megjelenő
ingyenes kedvcsináló kiadványa

Felelős kiadó: Asbóth Anikó igazgató

Főszerkesztő: Papp Melinda

A szerkesztőbizottság tagjai: Asbóth Anikó, Láposi Terka,
Verdes Viktória

Tördelőszerkesztő: Szoták László

Grafika: Kovács Lajos

Nyomda: Bogáti Nyomda Kft.

Drótposta: vojtina@vojtinababszinhaz.hu

Világháló: www.vojtinababszinhaz.hu